SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. C. No. 142. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JULY 28, 1993. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 28-го ЛИПНЯ 1993. Ч. 142. РІК C.

ЗРОСТАЄ НАПРУЖЕННЯ В РОСІЇ

Москва (УНІАР). — Тут 23-го липня керівники об'єднання „Демократична Росія" закликали президента Російської федерації Бориса Єльцина перервати свою відпустку і повернутися до Москви у зв'язку з тим, що в Росії склалася „передзаколотна ситуація", яку, на думку авторів звернення, створює Верховна рада Росії на чолі з Русланом Хасбулатовим. В цьому ж звинувачують і віцепрезидента Росії Александра Руцкого.

В Москві поширилися чутки, що керівник адміністрації президента Єльцина С. Філатов вживав заходів для підкорення собі всіх міністерств. Філатов відомий тим, що очолив боротьбу з корупцією у вищих урядових структурах. Запустивши „потрібні чутки" пишуть московські газети, опоненти президента Єльцина вирушили по різних регіонах Російської Федерації. А. Руцкой виїхав з відвідинами до далекосхідніх міст: Благовєщенськ, Хабаровськ, Комсомольськ-на-Амурі, Владивосток, як він сам пояснив, „для вивчення громадської думки". У своїх виступах він звинувачував президента Єльцина і уряд в розвалі країни та інших бідах. Говорив про корупцію і про можливий „вибух громадянської війни" і повідомив, що він готує велику програму, яка виведе країну з кризи.

Згідно з іншими інформаціями, президент Єльцин дістав чимало документів, які свідчать про причетність до злочинів високопоставлених осіб. Керівникові російської служби безпеки Вікторові Бараннікову закидають, що він, маючи великі законодавчі і технічні можливості, дуже мало вживає заходів для припинення великих міжнародних афер.

Тим часом Р. Хасбулатов в одному з виступів засудив рішення Ради Безпеки ООН про неправомірність російського парляменту вирішувати долю українського міста Севастополя. Російський спікер прокоментував це як „грубий тиск і окрики" з боку Ради Безпеки ООН.

Зірвали віче

Івано-Франківське (УНІАР). — Тут 26-го липня, згідно з рішенням міськвиконкому Рада Ветеранів Війни відзначила 49-ту річницю визволення міста. Близько 200 ветеранів війни, які служили в совєтській армії, зібралися на вічовому майдані, звідки мали вирушити на меморіяльне кладовище, щоб провести там мітинґ-реквієм.

В той самий час на майдані зібралося близько 300 осіб, які вигукували образливі слова на адресу ветеранів. Ці люди також не дозволяли ветеранам нести вінки з червоними стрічками та комуністичну символіку. Під час руху колони група невідомих осіб спровокувала бійку, в наслідок якої дві особи отримали поранення. Бійку припинила міліція. Для охорони громадського порядку на місце подій прибуло 250 працівників міліції.

Екологи радитимуть в Кривому Розі

Кривий Ріг, Україна. — Тут в кінці вересня відбудеться міжнародний кольоквіум на тему „Надзвичайні екологічні ситуації, аналіза і перспективи подолання", який проводитиметься за ініціятивою криворізької філії Екологічного Центру України та екологічного відділу міськвиконкому.

До участи в кольоквіумі, крім організацій охорони середовища в Україні, зголосилися Комітет контролі довкілля ЗСА, німецький відділ „Ґлобал РіЛіф" при організації „Пріма кліма", та Інститут здоров'я з Польщі. Екологи розглянуть теми, які можуть вплинути на весь стан екології. Серед них — проблеми оцінки екологічного становища, технологічні фактори управління станом навколишнього середовища у гірничовидобувних реґіонах, міжнародні аспекти охорони водних ресурсів від забруднення в Україні. Досі прийшло заяв на 45 доповідей.

На Союзівці təписуватиметься танцювальний табір

Р. Прийма-Богачевська серед учасників курсів українських танців.

Союзівка. — Тут у суботу, 31-го липня в серії мистецьких програм оселі в залі „Веселки" відбудеться концерт учасників курсів українських народних танців під керівництвом Роми Прийми-Богачевської. В концерті братиме участь гурт „Веселі музики" з Києва. Початок концерту о год. 8:30 вечора. О год. 10-ій вечора — забава, гратиме оркестра „Водограй" з Ню Йорку.

У неділю, 1-го серпня, о год. 2:15 в залі „Веселки" відбудеться перший пополудневий концерт клясичної музики. Виконавці — Світлана Никитенко (сопрано) та Ганна Купоросова (фортепіяно). Вступ — 5 дол. від особи.

Відповідальна за мистецькі програми оселі — Аня Дидик-Петренко, конферансьє — Мар'янка Гаврилюк. Концерт клясичної музики 1-го серпня провадитиме Галина Колесса.

В суботу-неділю, 31-го липня — 1-го серпня в Головному будинку Союзівки проходитиме виставка картин Михайла Патера. Координатор виставок на оселі — Соня Семанишин.

МІНІСТЕР ОБОРОНИ УКРАЇНИ ПРИБУВ ДО ЗСА

К. Морозов

Вашінгтон. — Сюди 25-го липня прибув з офіційною візитою міністер оборони України генерал-полковник Костянтин Морозов.

Під час візити, яка триватиме до 30-го липня, К. Морозов зустрінеться з керівниками Державного департаменту, Ради крайової безпеки і Пентаґону, відвідає військову базу в Норфок, Ва., ознайомиться з діяльністю військових відомств ЗСА та зустрінеться з міністром оборони Лесом Еспином.

„Ню Йорк Таймс" помістив інтерв'ю з ген. К. Морозовим

Ню Йорк. — У щоденнику „Ню Йорк Таймс" з понеділка, 26-го липня, журналістка Джейн Перлез в досить обширній статті-інтерв'ю з міністром оборони України ген. Костянтином Морозовим з'ясовує теперішню ситуацію стосовно ядерної зброї.

Свою статтю вона починає ствердженням, що в Україні збільшуються сантимент щоб затримати ядерну зброю на своїй території та на якийсь час відкласти ратифікацію договорів про роззброєння, а міністер оборони пропонує, щоб Україна долучилася до угоди про нерозповсюдження ядерної зброї на базі спеціяльного статусу „перехідної країни" з ядерною зброєю. З такою думкою вийшов міністер оборони України К. Морозов у своєму інтерв'ю напередодні виїзду до ЗСА, де він має зустрітися з секретарем Департаменту оборони Лесом Еспином. Ген. К. Морозов старається знайти „золоту середину" між неподатливими у Верховній Раді, які погрожують відкинути договір про нерозповсюдження ядерної зброї з 1970 року, та настоюванням Вашінґтону, щоб Україна дотрималася своєї обіцянки долучитися до згаданого договору як безядерна країна. Ген. К. Морозов уважає, що його пропозиція може бути можливою до здійснення коли взяти до уваги існуючу ситуацію.

Ген. К. Морозов такою пропозицією схиляється в сторону тих у Верховній Раді, яких журналістка називає „сантиментальними націоналістами", які не довіряють Москві у її намірах щодо України. Вона вправді пише, що контроля ядерної зброї не є єдиною проблемою між Україною та Росією, тут в рахубу треба взяти також справу Чорноморської фльоти та Севастополя. Все ж таки ген. К. Морозов зазначив, що справу зброї рішатиме Вер-

(Закінчення на стор. 4)

Філядельфія відзначить роковини незалежности

Філядельфія. — Дня 7-го червня ц.р. Відділи Українського Конґресового Комітету Америки та Української Американської Координаційної Ради у Філядельфії відбули засідання, на якому вибрано Діловий комітет для відзначення другої річниці відновлення незалежности української держави та 60-ліття Великого голоду в Україні. Президію очолювали: М. Ковальчин та Т. Нич, секретарював Е. Новосад. Філядельфійську громаду репрезентували 22 організації.

Приготуванням до святкування займається Організаційний комітет в складі: голова — Ігор Чижович; заступники голови — Борис Захарчук, Ігор Кушнір, Уляна Мазуркевич; касир — Микола Тимчук, секретарі — Євген Новосад, Петро Гурський. Оформлено п'ять комісій: Програмова — Михайло Ковальчин; Імпрезова — Ігор Кушнір; Господарська — Петро Тарнавський; Пресова — Борис Захарчук; Фінансова — Микола Тимчук.

Святкування річниці відбудеться у трьох частинах. 24-го серпня коктейл і доповідь о 7-ій год. вечора в Українському Освітньо-Культурному Центрі, 28-го серпня наукова конференція о 4-ій год. по полудні і 29-го серпня завершення святкувань концертами, доповілями і різними програмами, починаючи о год. 1:30 по полудні на „Тризубівці"

Відбудеться виставка Трипільської культури

Вашінгтон (Х.Ч.) — Тут під гаслом „Україна 5000 до 4000 літ д.Х." в дні 28-го липня відкривається унікальна виставка Трипільської культури. 200 археологічних експонатів історичної та мистецької вартости та 50 сучасних творів виконаних під впливом мистецьких традицій Трипілля будуть виставлені у ґалерії Культурного центру Міжнародного валютного фонду в часі від 29-го липня до 17-го вересня 1993 року.

Виставка зорганізована у співпраці з Українським Товариством Охорони Пам'яток Історії та Культури, Центром Пам'яткознавства, Інститутом Археології Академії Наук України, амбасадою України в ЗСА та Міжнародним валютним фондом, під спонзорством ґалерії Християни Чорпити у Філядельфії.

ВИСТАВКА Л. ЛИСНЯК В УІА

Ню Йорк. — Український Інститут Америки влаштовує виставку портретної фотоінсталяції Лади Тетяни Лисняк „Стара 'нова' Україна", відкриття якої відбудеться у четвер, 29-го липня, від год. 6—9-ої вечора. Виставка проходитиме до 14-го серпня. За додатковими інформаціями слід телефонувати (212) 288-8660. Адреса УІА: 2 схід 79-та вул. в Ню Йорку.

Грузія підписала мирний договір з Абхазією

Тбілісі, Грузія. — У неділю, 25-го липня, голова республіки Грузія Едуард Шеварднадзе схвалив мирну угоду з Абхазією. Він сказав, що не все в цьому договорі його задовольняє, але „бувають моменти, коли треба взяти всю відповідальність на себе, усвідомлюючи, що мир в охопленій громадянською війною країні — це вже перемога".

Однак грузинські законодавці кваліфікували проєкт мирної угоди з Абхазією, розроблений при безпосередній участі Боріса Пастухова — представника президента Росії, як неприйнятливий, і лише в суботу, 24-го липня, за закритими дверима, не рішаючись сказати останнє слово, дали можливість самому Е. Шеварднадзе вирішувати — підписувати договір чи ні. У ніч з суботи на неділю Шеварднадзе прийняв рішення в користь цього договору і виступив зі зверненням до народів Грузії і Абхазії, в якому міститься заклик покласти кінець 11-місячній кровопролитній громадянській війні. Своє звернення Е. Шеварднадзе прочитав на грузинській телевізії опів ночі з неділі на понеділок.

На жаль, ставлення абхазців до цього договору досі неясне. Міністер закордонних справ Абхазії Саїд Таркіл сказав, що керівники республіки ще не ознайомлені з новим проєктом перемир'я. Попередні угоди про припинення вогню порушувалися, а спроби мирних договорів провалювалися, переростаючи в запеклі збройні сутички, відповідальність за які кожна сторона звалювала на противника. Така ж доля може спіткати і цей договір. В ньому говориться про негайне припинення вогню на всьому абхазько-грузинському фронті і про поступову демілітаризацію республіки Абхазії під наглядом представників ООН, які прибудуть сюди після припинення воєнних дій.

У війні Грузії з Абхазією, яка спалахнула у серпні минулого року, після того як Абхазія проголосила незалежність, загинуло понад 2,000 осіб.

У СВІТІ

В ПЕРЕДМІСТІ ЙОҐАННЕСБУРҐУ сталися нові збройні сутички між прихильниками Африканського національного конгресу і зулюської партії Інката. Згідно з даними поліції, загинуло щонайменше 12 осіб. Кровопролиття відбулося вже після переговорів між керівниками різних політичних угрупувань, і хоч на них було випрацювано проєкт нової конституції, на підставі якої влада перейде від білої меншини до чорної більшости, спостерігачі висловлюють песимістичні прогнози, передбачаючи дальшу ескаляцію насилля в країні.

В НЕДІЛЮ, 25-ГО ЛИПНЯ, ізраїльське летунство вчинило чотири напади на бази проіранської терористичної організації Гезболла і один напад — на базу так званого Фронту визволення Палестини. У висліді нападів загинуло 12 осіб, в тому числі п'ятеро сирійських вояків.

ЦИМИ ДНЯМИ В СТОЛИЦІ Єгипту заарештовано 50 осіб за співробітництво з підпільними терористичними організаціями. Декілька затриманих екстремістів зізналися, що в структурі праворадикальної ісламістської організації Аль-Гамаа аль-іслямія створено таємну воєнізовану групу, головною метою якої є вбивство офіцерів поліції і служби безпеки. За кожну терористичну акцію її виконавець дістає грошову винагороду.

УРЯД ЕСТОНІЇ оприлюднив заяву щодо референдуму в Нарві, який відбувся 16—17-го липня ц.р. В ній підкреслюється, що „в так званому референдумі взяло участь менше, ніж 50 відсотків мешканців Нарви, в тому числі і громадяни Російської федерації". Таким чином, антиестонським силам навіть з допомогою „фальсифікацій і зловживань" не вдалося домогтися „національно-територіяльної автономії Нарви".

НІКАРАҐУАНСЬКА АРМІЯ вже декілька днів веде тяжкі бої з підрозділами бунтівників з числа колишніх вояків-сандіністів і партизанів-антикомуністів, відомих колись під назвою „контрас". Почалося з того, що в середу, 21-го липня, до 200 повстанців увірвалися в місто Естелі й стали грабувати крамниці та банки. Захопивши місцеве радіо, бунтівники заявили, що не віддадуть міста до того часу, поки президент Віолета Чаморро не дотримає свої обіцянки і не виділить землі колишнім антикомуністичним партизанам, а також демобілізованим з армії воякам-сандіністам.

КЕРІВНИК КАМБОДЖІЙСЬКОЇ держави Нородом Сіганук відмовився від попередніх плянів проведення „круглого стола" з „червоними кхмерами". Про це він заявив у Пекіні, де перебуває тепер з офіційною візитою. Тим часом стало відомо що лідер „червоних кхмерів" Кгісу Самфан висловив готовість взяти участь в роботі „круглого стола".

ПОНАД 3,600 ДЕРЖАВНИХ службовців у Південній Кореї були покарані протягом перших шести місяців боротьби з корупцією, розпочатою теперішнім президентом Кім Ен Самом. Як виглядає з преси, щодо них було застосовано різні санкції за зловживання службовим становищем, хабарництво, розтрату державних грошей та інші подібні провини.

БЕЗРОБІТТЯ У 24 ПРОМИСЛОВО розвинутих країнах світу наблизиться в цьому році до післявоєнного рівня і становитиме 8.5 відсотка всього працюючого населення (35.1 млн. осіб). Цю прогнозу подала організація у справі економічного співробітництва і розвитку, яка міститься у Парижі. Вважають, що у наступному році безробіття досягне ще вищого рівня — 8.6 відс. працюючого населення, або 35.7 млн. осіб. Для порівняння: рівень безробіття після Другої світової війни становив 8.75 відс. Автори прогнози пояснюють зростання безробіття загальним станом економічного спаду у розвинутих країнах світу, а також розчарування багатьох кваліфікованих спеціялістів у надії знайти працю і, як наслідок, їх остаточний відхід з ринку робочої сили.

Оприлюднено проєкт нової конституції ПАР

Йоганнесбурґ. — В понеділок, 26-го липня, найбільші політичні партії Південно-Африканської Республіки подали на обговорення громадськости проєкт нової конституції країни, яка передбачає вибори „нерасового" парляменту і призначення уряду, до складу якого увійдуть представники як білого, так і чорного населення.

Спостерігачі підкреслюють, що дві головні політичні сили — уряд президента Фредеріка де Клерка і Африканський національний конгрес на чолі з Нелсоном Манделою — дійшли до згоди щодо найважливіших точок проєкту. Однак запропонований варіянт не задовольняє консерватистські білі угрупування і найбільш впливову партію зулюсів — Інкату.

Проєкт, випрацюваний в процесі переговорів 20 політичних груп, має на увазі вибори двопалатного парляменту на рівноправній, „незалежній від статі, віку і кольору шкіри" основі. Вибори мають відбутися в квітні наступного року і покласти край багатовіковому пануванню білої меншини на півдні Африки. В документі також іде мова про потребу посилення централізованої влади і рішуче відкидаються спроби деяких партій домогтися самовизначення і автономії для окремих районів.

Проєкт конституції відкинула расистська Консервативна партія, назвавши його „прокомуністичним" і заявивши, що буде бойкотувати продовження переговорів. Консерватисти вимагають самовизначення для декількох реґіонів, де мешкає біле населення. Подібні вимоги щодо самовизначення висунула Інката, яка взагалі не брала участи у переговорах. Побоюючись збільшення впливу Африканського національного конгресу, Інката вимагає обмежити уповноваження центральної влади і надати ширші права реґіональним управам, розраховуючи згодом домогтися автономії для провінції Наталь, де переважає зулюське населення. „Ми не можемо сподіватися, що лідери АНК захистять наших братів і сестер, котрих вони сьогодні наказують вбивати", — заявив на демонстрації зулюсів у неділю, 25-го липня, провідник партії Інката Манґосуту Бутелезі.

Представники уряду закликали бойкотуючі партії вернутися за стіл переговорів, бо інакше проєкт конституції буде доведено до кінця без них. Виглядає, що обидві невдоволені групи не зможуть перешкодити прийняттю нової конституції однак ні в кого нема певности, що їхнє наставлення не приведе до наступного кровопролиття.

В АМЕРИЦІ

ПРО ТЕ, ЩО ПРЕЗИДЕНТ ЗСА Билл Клінтон кожного ранку бігає для спортової заправи знає цілий світ, а засоби масової інформації завжди стараються про ці його виправи подавати якнайбільше звідомлень з світлинами включно. З цих причин велика кількість американських політиків, як тільки мають нагоду, стараються бути включеними до групи, що буде товаришити Президентові у ранковому бігу, бо це добра політика бути баченим у товаристві Президента при такому невтральному зайнятті. Одначе багато з них не можуть ніяк додержати кроку Президентові, який, не зважаючи на свій повільний вигляд, є дуже витривалим і тому більшість з них кінчає зараз після того, як фотографи і телевізійні репортери зроблять світлини.

ПРЕЗИДЕНТ БИЛЛ КЛІНТОН і його Уряд з радістю прийняли рішення Білорусі стати безядерною країною. Він заявив, що таке рішення має велике значення для ЗСА і цілого світу. Перебуваючи з офіційними відвідинами у Вашінгтоні, голова Верховної Ради Білорусі Станіслав Шушкевич підписав угоду, яка передбачає надання Білорусі 59 міл. дол. на допомогу розмонтування залишеної на її території ядерної зброї.

ДЕМОКРАТИЧНІ ЛІБЕРАЛИ і консерватисти признаються, що так як справи виглядають то 500 біл. дол. бюджет Уряду президента Билла Клінтона, включно з підвищенням податків і зменшенням урядових видатків, таки буде схвалений Конґресом. Все це виключно з допомогою самого Президента, який на їхню думку вміє переконувати.

У ГОЛЛИВУДІ ВІДОМА ВСІМ і колись славна кіностудія Метро-Ґоллвин-Маєр звільнила з становища головного керівника студії Алена Ледда, мол., а його функції перебрав Френк Манкусо, колишній керівник кіностудії Парамавнт Пікчерс. Теперішні власники М-Ґ-М — французький банк Кредіт Ліоннуа заявив, що вкладе відповідну суму грошей, щоб привести студію до продуктивного порядку. Новий керівник і додаткові фонди мають за завдання поширити фільмове і телевізійне виробництво та зробити всі заходи щоб втримати кіносудію М-Ґ-М на поверхні теперішніх фінансових і економічних проблем.

З УВАГИ НА ТЕ, ЩО економічне пробудження в країні проходить дуже повільним темпом і не дозволяє підносити ціни на будь-які товари, то фірми, щоб зменшити видатки, зменшують кількість працівників. Це досі не було жодною новиною, одначе коли завважено, що це стало свого роду стратегією великих підприємств щоб затримати свої високо-відсоткові заробітки, це затурбувало багатьох. Дослідники та економісти уважають цю політику великих підприємств дуже небезпечною в майбутньому не тільки у відношенні до загального крайового безробіття, але також у розумінні шкоди і втрати для тих же підприємств.

СЕРЕД РОЗМОВ і дискусій над підвищенням податків і зменшенням державного дефіциту зовсім не завважується що Уряд президента Билла Клінтона пропонує збільшити допомогу для незаможних на 28.3 біл. дол. Це було б найбільшим підвищенням цієї програми від 1970-их років і на думку деяких економістів може стати бумерангом не тільки для економіки країни, але й для тих, які користають тепер з такої допомоги. Одначе сенатори і конгресмени, свідомі своєї непопулярности серед виборців, підтримують цю пропозицію допомоги бідним з думкою про врятування своїх власних становищ.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc at 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW (202) 347 8631 (факс)

Postmaster Send address changes to
Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302
Tel (201) 434 0237 (201) 434 0807 (201) 434 3036

Second Class Postage paid at Jersey City N J

Передплата на рік $40.00 на півроку $22.00 на 3 місяці $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно За кожну зміну адреси $1.00
Чеки money orders виставляти на Svoboda

Статті і дописи підписані авторами не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді коли автор собі це виразно застеріг допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою —
За зміст оголошень Редакція не відповідає

P.O. Box 346 Jersey City N J 07303

Дарунок Україні від парляменту Росії

Заголовок цих міркувань звучить парадоксально, але в житті людини і народу парадокси — це нормальне явище. Парлямент Російської Федерації схвалив резолюцію, за якою Севастопіль „належить" до Росії. Екстремісти в російському парляменті використали неприсутність президента Боріса Єльцина, який полетів до Токіо на конференцію „Великої сімки", — щоб перевести таку резолюцію. Вернувшись до Москви Єльцин, хоч російський патріот, але тверезий державний муж, негайно здезавував цю парляментарну резолюцію, назвавши її делікатно „нерозважним актом" і припечатав своє опозиційне становище раптом. „Хочете війну з Україною?" Автори резолюції не сподівалися реакції, яку вона викличе на терені власного Парляменту, в Україні та в широкому світі. В Україні, крім офіційних протестів, у Києві й інших містах відбулися галасливі протестаційні демонстрації. Вони закгивізували сонливий демократичний табір і перестерегли русофільських комуністів, які сподівалися на поворот Брежнєва чи хоч би Ґорбачова, що це мрії позбавлені глузду. Але найкраще зареаґував західній світ. Британський міністер закордонних справ Ричард Гирд надіслав до Києва заяву, що її відчитав амбасадор Великобританії Саймонс Гіманс, де виявлено офіційне становище британського уряду — з різким натавруванням резолюції російського парляменту, як втручання до внутрішніх справ України та порушення принципу недоторкальности державних кордонів, прийнятого при заснуванні Співдружности в грудні 1991 року. Подібне становище зайняли всі західні лідери, вони очевидячки налякалися, що російський парлямент може справді спровокувати війну на Сході Европи, якої не хоче ні одна твереза людина у світі. Все воно разом вийшло на добро Україні, бо яскраво потвердило те, що завжди твердили провідні мужі України, — що Москва не припиняє своїх колючок, не хотячи привикнути до факту державного унезалежнення України і до факту, що Федерація Росії офіційно визнала державність України. Перший закон соціології „Кожна акція спричинює реакцію" і тут мав логічне застосування і та реакція бумеранґом вдарила по авторах цієї злощасної, страшенне немудрої резолюції.

Корінь лиха в істині, що в кожному народі існують праві і ліві екстремісти, які керуються у своїх діях не розумом, а почуваннями та перетягають струну. Будьмо справедливі „є і в нас палкі патріоти, які у відношенні Польщі все ще тямлять 1930 рік з його нещасною „пацифікацією" і співають гимн Івана Франка „Не пора москалеві й ляхові служить". А це тепер 1993 рік, Польща була першою у світі країною, яка визнала державність України і все ще єдина, з якою Україна підписала так званий державний акт. І — хочемо ми з цього чи ні — Росія є найближчим північним сусідом; між Україною і Росією нема ніяких природніх кордонів; Україна економічно не є самовистачальна і простий здоровий глузд диктує конечність жити з усіми сусідами — з Росією включно, мирно на базі двосторонніх договорів рівного з рівним.

Наші земляки страшенне вразливі на всякі неприхильні нам акти, вбачаючи у кожному такому акті загрозу для державности України, без глибшої задуми над кожним таким актом. Це стосується і резолюції російського парляменту про Севастопіль та давніших претенсій до Криму чи всієї Чорноморської фльоти. Севастопіль і ввесь Крим не висять в повітрі, — вони територіяльно пов'язані з Україною і залежні від харчів та води з України. У Севастополі й на всьому Кримі ніколи українці не були національною більшістю, там лунає російська мова, але тамтешні мешканці (особливо кримські татари) здають собі справу з залежности від України. Ворожість російських екстремістів повинна спонукати до єдности всіх конструктивних сил України, а не до пустого ремствування.

Тарас Кузьо

РЕФЕРЕНДУМ, РЕФОРМА, НЕЗАЛЕЖНІСТЬ

II

В інших післяколоніяльних країнах після їхнього звільнення від британського та французького імперіялізму лідери, які прийшли до влади, мали програми та патріотичні заклики, якими вони об'єднували народ у тяжкі перші роки незалежности. Словом, вони діяли як лідери, які не боялися приймати рішень — навіть непростих. Ці лідери, на відміну від українських, не боялися політичних та економічних реформ так само, як і змін у кадровій політиці.

Чи існує серед українського керівництва хоча б усвідомлення того, що внутрішня криза — головна найближча загроза українській незалежності? на жаль, ні. Ця внутрішня криза не тільки дозволяє Росії посилювати тиск на Україну завдяки слабкій позиції останньої, але й збільшує ряди тих у Москві, хто розглядає українську незалежність як „тимчасову". Внутрішня криза в Україні призвела до розчарування в незалежності серед українців, включно з армією, зробила Україну непривабливою для інтеграції із Центральною Европою і, що найгірше, збільшила залежність України від Співдружности Незалежних Держав (СНД). Всезростаючі вимоги більшої інтеграції СНД на сході України від початку січня, включно із підписанням Статуту, — прямий наслідок внутрішньої кризи та відсутности економічних реформ. Посилення вимог реґіональної автономії та інтеґрації СНД на сході України може призвести до розколу держави, бо на Заході та у центральній Україні не підуть на цей крок назад. Невипадково, що 61 відсоток жителів Львова виступили проти шахтарських вимог, тоді як у Києві таких було лише 23,5 відсотка (газета „Пост Поступ", число 21, 1993). Внутрішня криза також зашкодила виділенню значних бюджетних надходжень для армії, що зробило її малодієздатною. На довершення, де взяти кошти на утримання ядерної зброї, яку все більше депутатів хотіли б тримати в Україні? Лише здорова економіка може дозволити великі бюджетні кошти на збройні сили, у разі зростання потреби, на ядерну зброю.

Референдум про довіру Президентові та Верховній Раді 26-го вересня, що є однією з вимог страйкуючих шахтарів, та наступні шість місяців мають розглядатися як всебічна перевірка внутрішньої сили української незалежности. З першого погляду прикмети не провіщають нічого доброго. Не дивно, що тоді як українські лідери виглядають песимістичними щодо майбутнього, російські навпаки, на противагу, дуже оптимістичні. Лідери Росії відчувають, що через внутрішню кризу та погане керівництво Україна знову впаде перед Росією на коліна. Їм лише залишається зачекати.

Опити громадської думки, проведені за минулі місяці місяці, свідчать, наскільки погано керували незалежною Україною Парлямент, Президент та уряди. Згідно досліджень, що їх проводили Демократична ініціятива — Інститут соціології у червні 89 відсотків киян вірили, що Україна перебуває в агонії соціяльноекономічної катастрофи або кризи. Лише 0,8 відс. назвали ситуацію „нормальною". Головним чином вину за цю ситуацію було покладено на нездатність влади, включно із Президентом до „рішучих дій" (Вечірній Київ, 24-го червня). Майже всі опити свідчать, що і Президент, і Верховна рада, очевидно, наберуть менше, ніж 50 відс. на референдумі 26-го вересня. Хоча і Верховна Рада, і Президент розробляють заходи для того, щоб обійти потенційні результати референдуму, цілком неймовірно, аби шахтарі (і не лише вони) погодилися б не враховувати ці результати, особливо, якщо вони будуть неґативними для обох структур влади, та не стали б вимагати нових дострокових виборів. Лише 20 відсотків киян позитивно підтримують Президента Кравчука („Вечірній Київ", 24-го червня), тоді як майже 58 відсотків проголосували б проти нього на референдумі (Демократична ініціятива).

Закінчення буде.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редагує Лев Яцкевич

Захисний шар озону нашої плянети

Нещодавні досліди виявили, що кожного року атакує озоносферу землі приблизно 300,000 тонн озону, у висліді щоразто більшого вжитку аерозолів.

Аерозоль бо добрий на все, для автоводіїв, для замалювання відприску, лякеру на автомобілі, для господинь для очисних процесів. Бо пощо мити наприклад, ванну милом або порошком, коли існує знаменитий засіб для цієї мети ув аерозолі? Тому сьогодні розпилюється все і всюди — дезодоранти, алкоголь, доусні дезинфекційні засоби, лякери до волосся тощо.

Декілька років тому американські вчені почали робити досліди над наслідками надмірного користування аерозолем. Отримані дані не ворожать нічого доброго. В першій мірі масове користування аерозолем впливає від'ємно на кліматичні умовини і — що дуже можливе — наражує на небезпеку людського здоров'я та ріст нашої фльори і фавни. Що собою уявляє аерозоль? Аерозоль, це розпорошена ціпка або пливка матерія в газовому середовищі. Сьогодні найчастіше стосований газ в аерозолі становлять різні відміни фріону (охолодний газ в рефріджерейторах та повітроохолодних пристроях). Одним з характерних цього газу становить його податливість на стиск та хемічна стійкість, це значить, що він не творить хемічних сполук з іншими хемічними речовинами, розпорошеними в аерозолі.

І так, у висліді кожного натиску аерозольного вентиля, зумовлюємо природне випарування фріону, що підноситься вгору, в напрямі вищих шарів атмосфери, які наука окреслює онософерою, розташованою на висоті від 6 до 30 миль, понад рівнем моря.

Незважаючи на те, що суцільно, кількість озону в атмосфері — невелика, він виступає у відносно великій сукупності та сповняє важливу та суттєву ролю у поглощуванні ультрафіолетного випромінювання, що біологічно є дуже активне, та для живих організмів шкідливе.

Згідно з опінією вчених, аерозольний газ знищує озоновий захисний шар нашої плянети, чи радше виштовхує його в інше місце та відчиняє в той спосіб частини земної поверхні для шкідливої дії ультрафіолетного випромінювання та виставляє на здоровну небезпеку людей, звірят та рослин. З уваги на те, що озоновий фільтер має також великий вплив на розподіл теплової енергії в горішніх шарах атмосфери, він часто призводить до великих кліматичних змін на землі, які проходять на наших таки очах. Тому що немає досі заборони користування аерозольним газом його кількість в атмосфері постійно більшає. Як так далі піде, то на думку вчених, в 1999 році 10 відс. озоносфери буде суцільно знищених. А якщо таке аерозольне господарювання не припиниться в майбутньому, то по 20-их наступних роках, вона знищить „озонову газову заслону" на 50 відс.

Коли пишемо цю статтю, на цілому світі втікає в повітря щорічно 350,000 тонн аерозольного газу. З уваги на те, що хемічний промисел не винайшов досі іншого газу, що міг би заступити фріон, небезпека життя людей збільшається за кожним потиском аерозольного вентиля. Як до цієї пори, головні продуценти аерозольного газу сприймають всі зауваги та осторогу вчених з великою дозою скептицизму.

Ярослав Стех

ВІДРОДЖЕННЯ ШКІЛЬНИЦТВА — ОЗНАКА ВІДРОДЖЕННЯ НАЦІЇ

I

В історії усього людства, як і в історії кожного окремого народу,а то і реґіону, відбуваються певні події, які навіки визначають йому напрямні шляхи в далеке майбуття. Серед усіляких подій, одну із головних у житті людства відіграє школа. Вона не лише є засобом виховання підростаючого покоління, але головно джерелом, показником культурного розвитку середовища, а одночасно тим сплетивом і посередником між поколіннями при зберіганні кращих національних традицій.

У книзі „Україна - історія", автором якої є Орест Субтельний, що вийшла друком у Києві з видавництва „Либідь" у 1991 році, на сторінці 215-ій читаємо: „... у старовинному місті Перемишлі - центрі греко-католицької епархії, де були семінарії, багаті книгозбірні й де проживали деякі з найдосвідченіших представників українського духовенства, протягом десятиліть — це найзахідніше на українських землях місто відгравати́ме у розвитку національної свідомості австрійських українців роль аналогічну тій, яку приблизно в той самий час відігравав для російських українців Харків, розташований на найсхідніших землях України".

До цієї думки можна додати ствердження, що загальнонаціональна освіта від найдавніших часів між тими містами і реґіонами стала посередником між іншими осередками України і взаємно витворювався обмін духовних цінностей українського народу. Зарівно в одному місті, як і другому історія освіти й шкільництва пов'язана була з життям і боротьбою всього українського народу. Під час політичної полегші освіта підіймалася у височінь, під час несприятливих умов знижувалася до занепаду.

На арену політичного життя Перемишль висунувся вже у XIX столітті. Праісторія міста ще вповні недостатньо досліджена, але без жодних сумнівів — це найстарше в Галичині місто виступає у дохристиянській добі, згодом стає столицею окремого українського князівства; за літописом князь Володимир Великий в 981 році, як тоді нічий, приєднує Перемишль, так як і інші міста в сучасній Польщі: Сянік, Березів, Лісько й інші міста Лемківщини і Холмщини розташовані на споконвічній українській території. Численні археологічні досліди дають тому повне підтвердження. Біля Перемишля на лівому березі ріки Сяну розташоване місто Ярослав, засноване 1031 році князем Ярославом Мудрим, цей факт підтверджений Іпатіївським літописом. По-правому березі ріки Сян, над маленькою річкою Любачівка міститься місто Любачів, яке межує із Томашовом Люблинським, у яких здавен-давна жили українці, а на їхніх територіях українське населення з довколишніх сіл становило далеко більше ніж 90 відс. усього там населення. Заглиблюючись у надри історії цієї вітки української землі, перечитуючи численні документи пов'язані з всесторонім життям у різних часах її мешканців, відчуваємо природні основи національної освіти. Різні документи подають інформації щодо форм і часу розвитку освіти на Надсянській землі. Звичайно, не можна брати до уваги цієї численної повоєнної польської літератури, яка не лише промовчує історичні доказані вже факти, але їх перекручує, впроваджуючи повну дезінформацію про українські питання з цього терену.

Тому не дивно, що з'їзд Землячтва Перемишля, що відбувся у травні 1991 році в Торонто, постановив відбути свій черговий З'їзд у Перемишлі, щоб не лише доторкнутися святих місць дорогих кожній людині, але спільно із місцевими українськими жителями та тими, які при сучасних корисних політичних умовах можуть приїхати із України, обговорити питання, як можна науково відкрити правду про землю наших батьків. У 1992 році Землячтво Перемищини, відділ в Торонто, цю ідею в пресі до певної міри розпропаґував, на жаль, недостатня кількість наших земляків зголосила свою готовість взяти участь у цьому зборі на рідній землі. Замало було охочих, щоб єдиними устами засвідчити цю велику любов до нашої Перемищини, яка перенесла, а почасти переносить нечувані терпіння і зневагу в національно-культурному і релігійному житті.

Тому організатори з'їзду по одній і другій стороні океану постановили відбути таку зустріч у вакаційних місяцях 1994 року.

Численні фальсифікаторські книжки, видані в сучасній Польщі, називають нас відсталим народом, неосвіченим і почепили українській людині етикету всяких нісенітниць. Перемиська земля та ціла територія Надсяння від давніх часів мала свою власну українську високу культуру. Про це засвідчують прадавні пісні, колядки, перекази створені нашими славними предками. Саме культурно-освітнім центром був Премишль у Галичині, тут жили визначні культурно-освітні та релігійні діячі, а понад усе освічені миряни. Цього не даймо собі забрати і здоптати нашими противниками. Перемиська зустріч у наступному році повинна стати стимулом до збереження об'єктивно наукової правди зберегти її і передати досліджене та дослідити нові документи розкрити перед майбутніми поколіннями цю велику правду про Перемишль та його околиці.

Закінчення буде.

Катерина Квітчаста

Луги розкинулись...

Луги розкинулись, укриті травами
осіньо — сонячно, весняно — зелено.
У лузі синьому пух білий плаває —
в небеснім просторі, що ген простелений
понад стежинами, понад дорогами,
понад торішніми і цьогорічними,
понад замріями, понад тривогами,
понад миттєвими і понад вічними.

Луги розкинулись — земля вкорінена.
Луги розкинулись — крило розгорнуто
понад любистками, понад калинами,
понад рівнинами і понад горами.

Луги розкинулись — доріжка котиться.
Луги розкинулись — пташині весело.
Світ наливається теплом і нотами,
І човен хлюпає по хвилі веслами...

(Із збірки „Розшити радістю життя", Суми 1992)

Михайло Слабошпицький,
Київ

ВЕРШИНИ О. СКОЦЕНЯ

(У 75-ліття славного українського футболіста)

Коли в Києві випускали книгу з історії знаменитого футбольного клюбу „Динамо", з фотографій, де було зафіксовано знамениту футбольну дружину, відрізали того, хто своїми віртуозними фінтами й гарматними ударами викликав неймовірне захоплення глядачів і примножував славу дружини столиці України. Цей лицар футбольного поля — Олександр Скоцень, ім'я якого звучало тоді синонімом найвищого спортового мистецтва. Багато людей ішло тоді на футбол, щоб подивитися на нього; йшли так, як ішли до театру, щоб подивитися на гру зірки сцени. Без Скоценя „Динамо" тих літ — не „Динамо".

Чим же завинив перед партійними істориками українського (совєтського) футболу Львівський „Пеле" (щоправда, він уславився вже тоді, коли славетного бразилійця ще й на світі не було)? Чому так уперто й послідовно його „не впускали" до історії українського спорту, повикреслювали всі згадки про нього?

Звичайно, на всі запитання такого характеру можна відповісти одним реченням. Але набагато зрозумілішим для читача буде сама логіка творення офіційних курсів історії (і то — не тільки спорту, а й літератури, мистецтва, зрештою, будь-чого, чим жили люди) методами кастрації, підтасовування фактів чи звичайного замовчування. Ця логіка легко розкривається на прикладі з Олександром Скоценем — людиною справді незвичайною, що сягнула вершин рідкісної футбольної майстерности. Доводиться тільки з сумом констатувати: якби ми не були тоді бездержавним народом, то це ім'я знав би ввесь футбольний світ, як знав він імени угорця Пушкаша, голляндця Круйфа, француза Плятіні, німця Баккенбауера, португальця Евзебіо, арґентинця Марадону, чи вже згадуваного попереду бразилійця Пеле.

Олександр Скоцень не догодив українським совєтським „геродотам" тим, що з юних літ і аж до сивого волосся був і є справді свідомим українцем, що має глибинно українську душу і завжди відчуває себе молекулою свого багатостраждального народу.

Біографія О. Скоценя легко ділиться на два періоди. Перший — юність короля футболу (вона протяглася в часі аж крізь роки війни, ще спалахувала азартом на футбольних полях Німеччини, Франції та Бельгії, де він виступав у професійних клюбах, викликаючи своїми невідпорними ударами по воротах захоплення публіки та найвибагливіших спортових експертів). Другий — від того дня, коли з дружиною і синами Володимиром і Любомиром ступив з палуби корабля на землю в канадській провінції Нова Скоша. Позаду був вершок його футбольної кар'єри у французьких клюбах, успішні турне по відомих полях Европи, світлини в газетах, щедрі епітети журналістів. Йому вже повернуло на 32 рік (до цього віку його колеги часто стають безнадійно пошарпаними ветеранами і геть тьмяніє блиск їхньої майстерности, а невтомний Скоцень був ще у „формі" до останніх матчів; його „тримали" молода душа і суворий спортовий режим).

У Канаді він потрапляє в теплі обійми земляків. Для багатьох з них, кому пощастило бачити його на футбольному полі, Скоцень і досьогодні лишається яскравим символом їхньої відшумілої молодости. А в Канаді він нагадав про себе не тільки власною особою; нагадував і своїм футбольним мистецтвом. Тренер спортових дружин „України" і „Тризуба" теж виходив разом з очолюваною ним дружиною на поле і дарував публіці фірмові „скоценівські" ґолі", чим допомагав дружині здобувати важливі перемоги й підносити авторитет дружин.

Однак ті роки в Канаді не були для О. Скоценя суцільним святом. Незрідка приходили й прикрі дні. Нерядова людина завжди на видності й у центрі уваги. На неї звернені і захоплення, і заздрість. І якщо захоплення інших додає сил, то заздрість, випускаючи отруйні жала обмов та інсинуацій, ускладнює існування, вносить непорозуміння в стосунках з деякими людьми, спричинені неправдивою інформацією про кумира. Крізь усе це довелося пройти й О. Скоценеві, але він, незмінно доброзичливий до інших і наполегливий, не зламався й не зневірився у своїй необхідності для української громади. Такий характер рятував його в найтяжчих випробуваннях на футбольних полях, він порятував його і в Канаді. Капітулянтство чуже цій натурі, несумісне з нею.

Обставини змушували його міняти спортові товариства, але не зраджувати футбольного поля, на яке він виходив з жадобою принести своїй дружині перемогу. Про тріюмфальне визнання його футбольного мистецтва в Канаді свідчить ось така інформація з газети тих років: „Сенсаційне відзначення українського спортовця. О. Скоцень, змагун „Тризуба", здобуває чашу Голланда на 1953 рік. Рік річно найвища спортова влада Торонто признає одному зі змагунів чашу Голланда, основника... футболу в Канаді, за найкращу гру і джентелменську поведінку на грищі. Цього року — мабуть вперше в історії канадського спорту — цю чашу призначено українцеві — О. Скоценеві з „Тризуба". До лаврів, які цей визначний змагун збирав по стадіонах Европи, прибув ще один, тим більше цінний для нього, що в той час, коли деякі невідвічальні люди серед своїх стараються його обесцінити, віднайшли його чужинці серед сірої маси спортовців, що грають по парках. За цю добру службу для українського імені належиться О. Скоценеві признання і сердечні ґратуляції від усього громадянства".

А ще при цій нагоді треба нагадати дві такі подробиці. Перша: поміж претендентами на здобуття нагороди були

(Закінчення на стор. 3)

Представник України до ООН В. Батюк в Норт Порті

Що Фльорида — „омріяний край'', відоме серед української спільноти не віднині. Озеро „Молодости" приманює туристів та „відмолоджує" нас, тут поселених.

То ж і не диво, що гість — представник України до ООН Віктор Батюк завітав з родиною сюди на короткий відпочинок. Товариство Гуманітарної Допомоги України в Норт Порті, використавши так небуденну нагоду, 29-го червня ц. р. влаштувало йому зустріч з українським громадянством в Осередку св. Андрія. (Головна заслуга голови Т-ва інж. Б. Ващинського та касира інж. М. Кузьми).

В короткій змістовній доповіді — інформації виразно і відверто В. Батюк наголосив успіхи і невдачі праці Уряду України та Президента Леоніда Кравчука, підкресливши, що попередньо опорою багатьох демократичних дій Уряду була організація Рух, котрий через чвари і неполадки сьогодні не є таким авторитетним. В. Батюк вважає, що „Воля, котру так довго і так тяжко український нарід виборював для своєї незалежної України, існує! Незалежність — дуже обтяжена узалежненням обставин для успішної стабілізації вільного ринку. Наше життя — він продовжував — проходить в трьох вимірах, чи відслонах, а саме: відношення і співпраця з країнами СНД, значення України для Европейської спільноти і зацікавлення Україною світом.

В інтерв'ю, яке мав В. Батюк із кореспондентом газети „Сарасота Гералд", при допомозі Й. Іваніва, референта зовнішніх зв'язків, крім згаданого, він наголосив, що після проголошення незалежности України, Москва затримала весь капітал, приналежний Україні. Тому єдиний правильний шлях для переходу самостійної України до вільного економічного ринку є таким ускладненим"

Після доповіді, запитів і дискусії, при чаю-каві і солодкім, що уміло було зорганізовано заступницею голови Культурно-Релігійного Центру св. Андрія Павлиною Різник з допомогою інших членів, ще довго продовжувалась гутірка з В. Батюком і членами його родини про справи, які для нас так актуальні і важливі сьогодні.

Галина Король

Вершини О. Скоценя

(Закінчення зі стор. 2)

сотні молодших від нього. У нього, як для футболу, був уже справді глибоковетеранський вік (у цьому виді спорту з поля йдуть назавжди здебільшого до тридцяти років). Але Скоценева віртуозна техніка і далі творила дива. Друга: на хліб насущний він заробляв не футболом — багато часу і сил забирала в нього різна праця, оскільки на ньому лежав обов'язок утримувати сім'ю. Зважаючи на ті обставини, ще більш почесним є його спортове досягнення.

Уже згадуваний другий період його життєвої біографії — це невсипуща громадська діяльність і постійна праця зі спортовою молоддю „щоб та слава не пропала". Він виховав чимало здібних змагунів, закріплював у них не тільки дух жадоби спортових вершин, а й високі етичні імперативи, оскільки сам був зразковим у цьому розумінні спортсменом, благородним джентелменом на полі. Як, зрештою і в житті. А ще постійно нагадував своїм підопічним, якого вони роду і народу і які патріотичні обов'язки кладе на них Україна, до якої не раз вертався і думкою, і серцем через тисячі кілометрів.

Україна... Він став на рідній землі і, певно, йому згадалося все тут пережите. Він прийшов на стадіон у Києві і немов повернувся в молодість, коли трибуни дружньо скандували його ім'я. Він зустрівся з колишніми партнерами з київського „Динамо", і, мабуть, спершу вони ховали від нього очі, бо відчували свою провину за те, що при їхній мовчазній згоді так довго ховали від молодих поколінь ім'я О. Скоценя. А він, як людина благородна й великодушна, ані словом нікому не дорікав. Та й, зрештою, хіба до особистих амбіцій йому було, коли всією душею радів: постає на очах незалежна українська держава.

Я прочитав у житті немало і маю всі підстави вважати себе пересиченим книжником. Але книгу Олександра Скоценя „З футболом у світ" з неослабною цікавістю поглинув за кілька вечорів. Вона інтригує, мов роман із динамічним сюжетом, вона збагачує, як справжня історія українського спорту, зокрема футболу; та й не тільки спорту. Вона зворушує, як щира сповідь доброї української душі. Тепер ту книгу відкривають читачі в Україні і читають про незвичайну спортову й життєву одиссею О. Скоценя. Після голосного успіху в українській діяспорі книга має не менш голосний успіх в Україні.

В Україні традиційно склалося так, що ювілейне слово завершують добрими побажаннями. Не хочу руйнувати цю добру традицію. Отже, з роси й води Вам, Олександре! Хай доля дарує вам щастя ще довго топтати ряст!

ВСЯ ДИВІДЕНДА ДО ФОНДУ ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС

Губернатор Мишигену вшанував братські організації

Ленсінг, Миш. — Губернатор Джан Енглер підписав проклямацію з нагоди Тижня Братських Організацій в стейті Мишиген. Д-р Олександер Серафин, голова Дітройтського Окружного Комітету УНС, був учасником цієї церемонії.

Кожного року Крайовий конгрес братських організацій Америки відзначає Тиждень Братських Організацій. Цей конгрес охоплює 97 членів — організацій, серед яких знаходиться також Український Народний Союз.

У крайовому маштабі братські організації обслуговують понад 10 мілійонів членів, даючи їм нагоду закуповувати життєве забезпечення та забезпечення проти недуг або випадків, підтримують культурні, релігійні, наукові та громадські цілі.

Святкування закінчилося церемонією в День Пошани Прапора. Губернатор хвалив стейтовий братський конгрес за його різні добровільні акції і за збірки на добродійні цілі.

Під час піднисання проклямації в бюті губернатора Дж. Енглера. Перший справа у третьому ряді — д-р О. Серафин, представник УНСоюзу.

Ще одна професійна сила

Щораз більше на сторінках преси зустрічаємо нових українських професіоналістів з різних ділянок. Це радість не тільки для родичів, але також і для нашої української спільноти. Це люди, які довгими роками зуміли побороти всі життєві труднощі і осягнути мету.

Д-р М. Сливка

Одним із таких є д-р Марко Сливка, син Юрія і Марії Сливки, які є власниками вакаційної оселі в Лейк Джордж-Даймонд Пойнт, Н. Й. Ціла родина, а також Марко, є членами Українського Народного Союзу, 184-го Відділу.

В 1985 році Марко закінчив академію Св. Марії в Лейк Джордж Н. Й. Відтак в 1989 році з відзначенням закінчив коледж Бінгамтоні, Н. Й. отримуючи ступінь бакалявра з біології. В червні 1993 року здобув ступінь доктора медицини з медичної школи остепатії. Тепер переходить однорічну практику у шпиталі в Ракавей Н. Й.

По закінченні практики в липні 1994 року йде на резидентуру анестезіології до Томас Джефферсон лікарні у Філядельфії. Марко добре володіє українською мовою та є гордий із свого українського походження. Ґратулюємо родичам Юркови і Марії Сливка, а молодому 26-літньому д-рові Маркові бажаємо успіхів у його професії.

Слід згадати, що слідами Марка йде його молодший брат Григорій, який закінчив коледж і вступає на медичні студії.

Мирося Михайлів

Підготовляється книжка про віденську „Січ"

Не минув ще рік, коли Роман Кухар закінчив свою чергову повість „Поцейбіч борсань" (про сучасне життя на поселеннях і єднання з батьківщиною), як він вже інтенсивно працює над слідуючим твором, тим разом історією Українського Академічного Товариства „Січ" у Відні.

Думку дати історичний нарис віденської „Січі", яка через 80 років не лише об'єднувала українських студентів у Відні, але й надавала напрям студентському життю в Україні, леліяв д-р Р. Кухар уже довший час, збираючи при цьому джерельні матеріяли. А їх не легко було знайти, бо на архів віденської „Січі" продовж тих довгих років неодин раз накладали свою руку ворожі нам чинники, включно із НКВД, яке під час совєтської окупації Відня по Другій світовій війні його остаточно вивезло з Відня.

Не вільно, щоб десятиліття праці наших попередників, а між ними було багато пізніших визначних діячів, — от хоч би згадати кількох як А. Вахнянин, Ю. Целевич, О. Терлецький, М. Кордуба, О. Назарук, Л. Мишуга й інші, — лишилися „білою плямою" для будучих поколінь, писав він часто мені. А й він сам, студіюючи у Відні в 1940-их роках, був членом цього славного товариства.

І ось д-р Р. Кухар тепер здійснює цей свій задум. У листі з 30-го червня ц. р., він пише мені: „...працюю зусильно над моїм задумом,... досі покінчив сім розділів,... мій історичний нарис доведено до 1900 року, меншої половини існування, „Січі" до 1945 року... мені йдеться про складення історичного чергування подій і фактів, віддання характеру часу, в якому віденська, Січ діяла і відзначення ініціятиви її провідних людей..."

Видання його книжки про віденську „Січ" запляноване на 1994 рік. В цьому припадає 125-річчя від заснування „Січі".

Віденська „Січ", значне число членів якої ще є в живих, заслужила собі на цю пам'ятку. Допоможім Р. Кухареві нашими дотаціями на видання цієї монографії нашої спільної альма матер. На мій заклик в цій справі з 14-го квітня ц. р., (див. статтю „Щоб не пропала слава віденської Січі" у „Свободі" з тої дати) відгукнулися чотири особи. Один з них, пише Р. Кухар, ніколи і не був членом віденської „Січі", але, розуміючи вагу такого видання, прислав йому на ту ціль 1,000 дол.

Однак за 3,000 дол., що їх разом ті чотири особи зложили, сьогодні тяжко видати книжку. Тож, закінчуючи цю мою інформацію, ще раз звертаюся до шановних членів віденської „Січі" пішліть колезі Р. Кухареві вашу дотацію. Його адреса: Roman Kuchar, Ph. D., P. O. Box 335, Victoria, Kansas 67671-0335. Нехай ваше ім'я і прізвище буде включене в його книжці поміж меценатами, які уможливили видання цієї його історії віденської „Січі"

Володимир Сушко

Ділимося сумною вісткою з приятелями і знайомими, що 6-го липня по тяжкій недузі відійшла у вічність наша незабутня ДОНЯ

бл. п.

СТЕФАНІЯ КОГУТ-СВИЙЗІ

Залишила в глибокому смутку:

родичів
чоловіка — ЯКУБА СВИЙЗІ
дітей — ХРИСТОФЕРА І СТЕФАНІЮ
сестру,
та дальшу родину в ЗСА й Україні

Виставка міжнародної книги в Буенос Айресі

Щороку, а це вже п'ятий, як українська громада в Арґентині бере масову участь у виставці міжнародної книги при міському центрі виставок у Буенос Айресі. Цього року, крім виставки й продажу книжок перед відкриттям влаштовано триденний міжнародний сальон південноамериканської книги, в якому також взяли участь світові підприємці книги, видавці й розповсюджувачі. Головним гостем був Гельмут Вайтгаас, директор франкфуртської виставки.

Виставка книжок в Арґентині притягає всіх, хто любить і поважає книжку. Це єдиний вагомий літературний вияв між країнами Америки, маючи на увазі, що вона вже проходить 19-ий раз, з року в рік. Красномовною культурою письма притягає до свого літературного ярмарку мільйон зацікавлених читачів та тисячі письменників, славних чи невідомих, арґентинців та чужинців, які в днях виставки підписують тут свої, часом заморожені, книжки. І так постає зв'язок між письменниками й читачами.

Адміністрація виставки підготувала відвідуючій публіці інформацію про книжкову діяльність, брошури, пляни розташування стендів, програму актів, які відбувалися в її інсталяціях, та повідомлення про зміни та влаштовування нових виставок. Ця 19-та виставка була присвячена книзі в майбутньому. Передбачити майбутнє — це значить зрозуміти чари XX століття.

Про майбутнє книги говорив і президент Республіки д-р Карльос Сауль Менем на відкритті виставки й при нагоді сказав, що держава призначила мільйон долярів на відбудову „Хати письменника". А голова виставки Хорхе О. Навейро додав, що має надію, що такі імпрези як міжнародна виставка виведуть книгу в майбутньому на виховничо-освітній шлях. Перед входом майоріли прапори всіх країн, серед них також і наш синьо-жовтий, що з минулого року зайняв почесне місце вільного народу.

При вході, в центральній залі, відвідувач виставки міг милуватися мистецькою декорацією відомого арґентинського маляра Карльоса Альонсо. Це ідея висвітлити образотворчими засобами цьогорічну тему Ферії „Книги в майбутньому".

Виставка тривала від 14-го квітня до 3-го травня включно. Вступ на виставку коштував приблизно як і в кіно. Учні початкових та середніх шкіл, студенти університетів, інститутів та пенсіонери мали безплатний вхід від понеділка до четверга. У цей спосіб всі навчальні заклади мали нагоду відвідати виставку, тому від понеділка до четверга було багато дітей та молоді.

Український стенд вперше представляв Україну, як й інші країни світу, а не тільки нашу діяспору, під патронатом відкритої тут у Буені Айресі української амбасади, з участю Товариства „Україна" з Києва. Стенд був здійснений зусиллями української громади в Арґентині з підтримкою наших спонзорів з Америки — українських кредитових кооператив „Самопомочі" в Чикаго, Ню Йорку і Нюарку.

Економічні реформи д-ра Каваллього зробили Арґентину однією з найдорощих країн світу. Ціни в долярах за два роки зросли в три рази, а кошти участи у виставці дуже піднялись. Не дивлячись на це, наше Товариство Високошкільників працює та збирає пожертви на цю велику мету від інших товариств та окремих осіб, яким заздалегідь дуже вдячне. Фінансовою та суспільною організацією нашого стенду займався як і в минулі роки мгр Олег Яхно.

Вже не перший раз як Фундація книги, організатор виставки, запрошує визначних українських літераторів. Вже тут бували Юрій Покальчук, Юрій Щербак, Віра Вовк, Богдан Кравченко, Микола Жулинський, а цього року, використовуючи це запрошення, приїхали сюди такі почесні гості як Іван Драч та Павло Мовчан, очолюючи делеґацію, до якої ввійшли Валерій Стеценко (головний редактор „Вістей з України"), Тетяна Цимбал (з київського телебачення) та Зоя Слободян, митець, яка нас очарувала співом своїх власних композицій.

Діяльність цілої групи, яка приїхала 11-го квітня, а виїхала 7-го травня, була скерована до української громади, яка її приймала в своїх домівках та церквах. Але наші поети-депутати І. Драч та П. Мовчан мали зустріч з арґентинськими парляментаристами, літераторами, журналістами та державними чинниками. Крім того вони виступали на самій виставці, на авторських вечорах та на „Дні України". Кожна нація мала призначений день, де виявила свою національну, етнічну та реґіональну культуру. Україні припала перша неділя виставки 18-го квітня на Великдень.

Саме святкування відбулося в год. 5-ій з виступами гостей, після офіційного відкриття з арґентинської сторони директора Фундації книги Евстазіо Ґарсії та від нашої громади голови Українських Високошкільників інж. Володимира Бандури, а від української амбасади промовляв тимчасовий повірений в справах України в Арґентині Олександер Никоненко. Опісля взяв слово І. Драч і красномовно змалював нашу трагічну історію. Промова перекладалася одночасно на еспанську мову в переповненій найбільшій залі виставки ім. арґентинського поета Леопольда Люґонеса. Було багато еспанської публіки, поет зробив на неї гарне враження. Відтак виступав П. Мовчан, який метафорами описав теперішню ситуацію України; на еспанську мову перекладав інж. Леонід Голоцван. Після виступу промовців почалася мистецька частина. Спочатку виступала Зоя Слободян з прекрасними піснями, по ній грав і співав новостворений квартет молодих бандуристів „Дума", а танцював народний ансамбль „Просвіти". Бурхливими оплесками вітали присутні „День України", який після підписання пропам'ятної книги Драчем і Мовчаном, продовжувався біля нашого національного стенду, де відвідувачі могли придбати нові книги, привезені з України, а також деякі еспанською мовою, як „Курс української мови", „Історія України" чи „Антологія української поезії" Л. Голоцвана. Крім літератури публіка могла милуватися й купувати писанки, вишивки, різьблені та мальовані прикраси і ознайомлюватися з Україною географічно (продано 100 мап України) й історично (роздавалися брошури), а також із трагічних подій таких як Великий голод та Чорнобиль. Ця величезна бібліотека, закриваючи двері виставки й ярмарку, нагадує нам що наступного року вона знову відкриється для всіх, хто любить книгу. І тому ми, українці Арґентини, мусимо й далі нести прапор нашої тисячолітньої культури, кажучи: „Україна завжди присутня між вами, друзі книжки".

Н. Н.

Подяка з України

Минув рік, як нашій 15-літній донечці Наді у Шрайнерс лікарні у Філядельфії успішно зроблено операцію. В сім'ю вернулося щастя, а донечці веселий сміх. Найперша та найсердечніша подяка і доземний уклін д-р Зені і д-рові Олександрові Черникам, зусиллям яких ми змогли приїхати на операцію, за доброту і милосердя. Щиросердечна подяка і шана д-рові Бецові, який успішно перевів операцію. Щиросердечна подяка Парафіяльній раді св. Архистратига Михаїла, голові інж. Романові Левицькому за надання помешкання нам з донечкою, о. митратові Злочовському і парафіянам за переведення молитви за здоров'я Наді за співчуття, посильні пожертви та опіку. Найсердечніша подяка і шана Орисі Ільницькій і Лесі Івасиків, які щиро опікувалися нами за всі 10 місяців нашого перебування у Філядельфії. Щиросердечна подяка Юлії Штогрин, Волтеру Штогрин, їх родині за чуйність, опіку, матеріяльну і моральну підтримку. Сердечна подяка Лівії і Юліянові Балан за опіку нами у шпиталі, д-рові Миколі Ценкові за доброту і милосердя, д-рові Стефанії і д-рові Юрієві Бережницьким і їх донечці за доброту, опіку моральну і матеріяльну підтримку. Сердечна подяка Лідії Грабарчук з Ню Джерзі і її донечці Ромі, Б. Качорові з Ню Йорку за доброту, підтримку і опіку. Щиросердечна подяка Стефі і Ярославові Колодій, їх родичці Олі за співчуття, чуйність, сердечну опіку і підтримку. Щиро дякуємо Євгенії і Ніні Юхимюк за підтримку і милосердя. Сердечна подяка Олі Сас за сердечність, доброту, моральну і матеріяльну підтримку. Щиро дякуємо Відділові Союзу Українок Америки за посильну пожертву. Сердечна подяка Земляцькому Об'єднанню „Тернопільщина" і особисто Ярославові Климовському з дружиною за посильну пожертву і опіку. Сердечна подяка Головній управі ЗУАДК у Філядельфії за матеріяльну допомогу. Сердечна подяка настоятельці Академії св. Василія та Сестрам Василіянкам за прийняття Наді на навчання під час нашого перебування в Філядельфії. Щиросердечна материнська подяка і уклін всім названим і неназваним добродіям за співчуття, опіку, молитви, за моральну і матеріяльну підтримку в тяжкий для нас час.

Нехай Милостивий Господь нагородить вас своєю милістю за милосердя і доброту. Нехай здоров'я і щастя панує у ваших родинах. Двері нашого дому у Львові завжди гостинно відчинені для вас.

З глибокою пошаною, д-р Роман і Ольга Іванців і їх донечка Надя.

Вірш-подяка, написана Надею у шпиталі, зараз після операції:

За світло надії для хворих очей,
За лагідне серце, до болю чуйне,
за руку підтримки в безсонні ночеи,
за те, що нема для Вас горя чужого,
ми з вдячністю в серці благаємо Бога,
Хай сили небесні Вам шле в допомогу!

Благословенні будьте, руки золоті,
що у терпінні й ніжності святій
вертають юність, втрачену в житті,
хай вдячний усміх радістю зоріє
і сили множать здійснені надії!
Щастя Вам в благородному труді!

„Ню Йорк..."

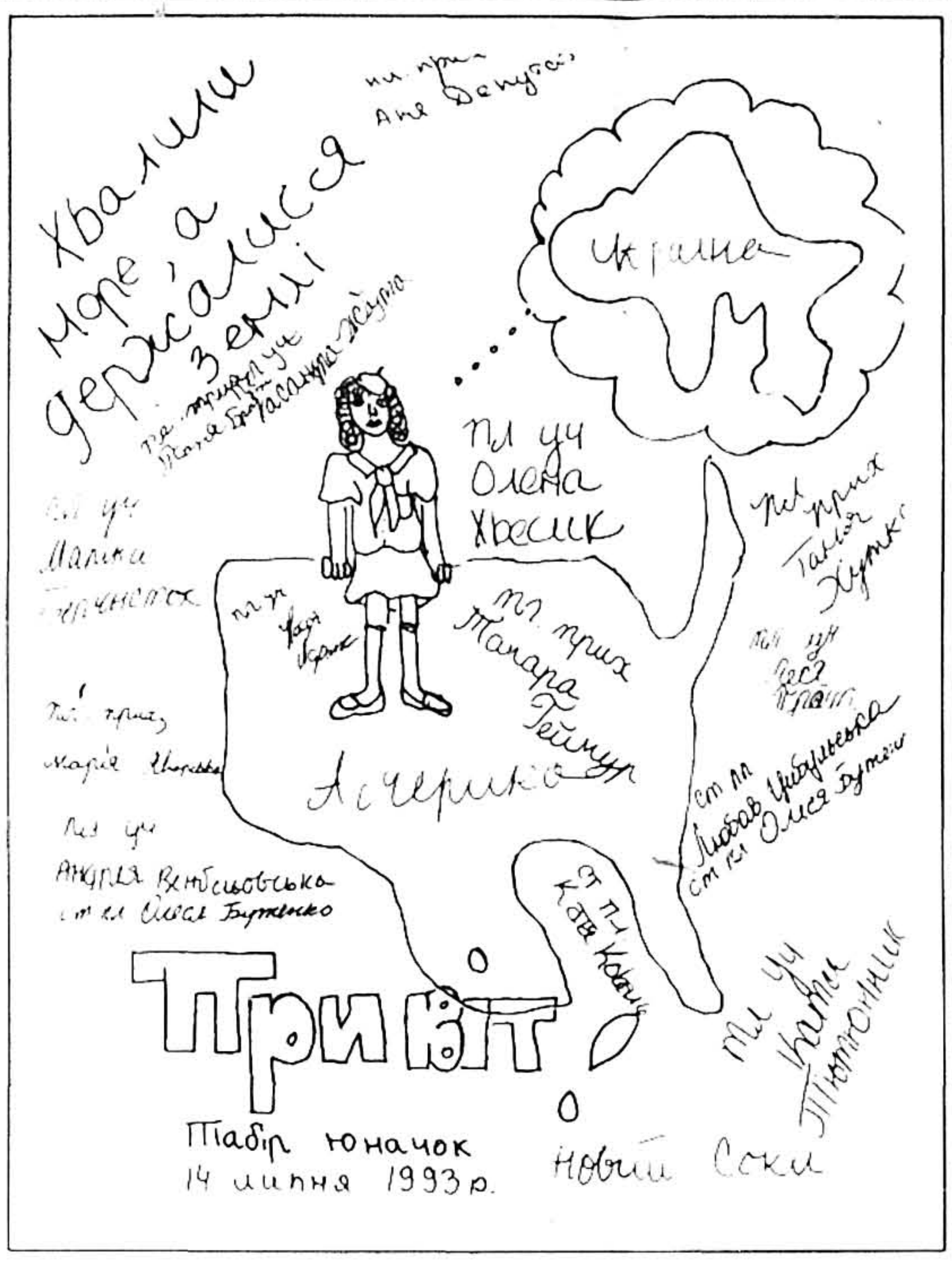
(Закінчення зі стор. 1)

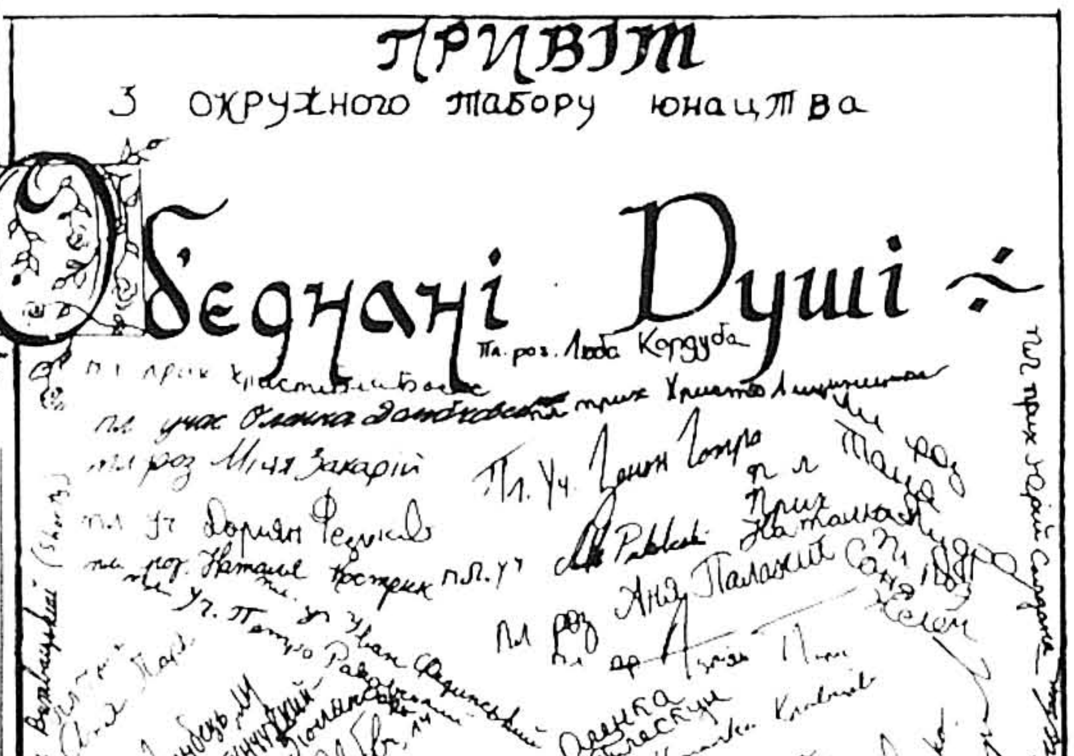
ховна Рада ,а він особисто не може передбачати яке буде це рішення. Авторка статті підкреслює важливість того, щоб Україна погодилась на угоду нерозповсюдження ядерної зброї і Старт-1, бо в іншому випадку це може закінчитися неуспіхом договору Старт-2 та збільшити напруження у цій частині Европи.

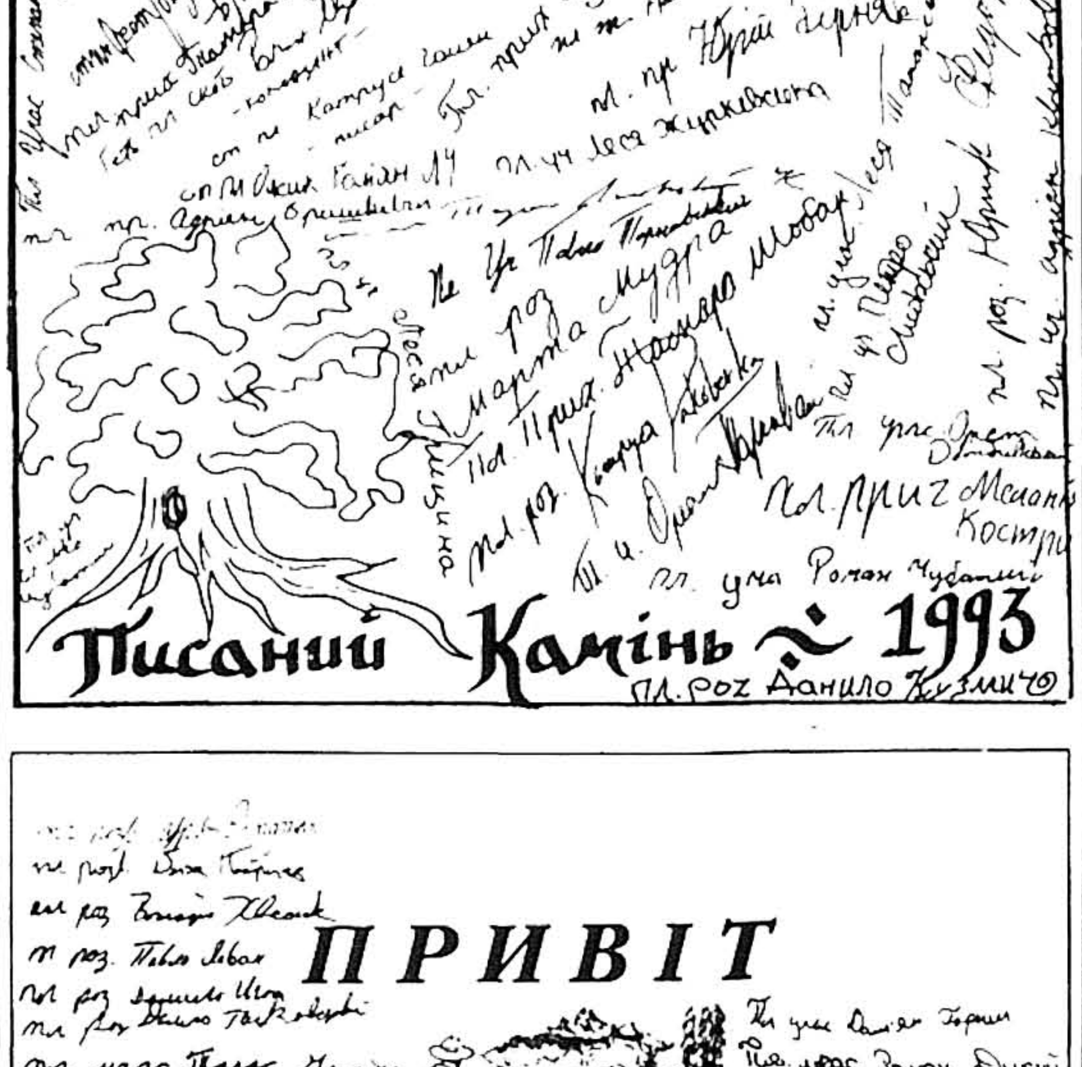
У дальшому Дж. Перлез пояснює всі зобов'язання України, чи радше обіцянки, стосовно згаданих договорів та думки видатних членів Верховної Ради включно з прем'єр-міністром Леонідом Кучмою. Згадує вона також що міністер довкілля Юрій Костенко, який є також головою комісії ВР, яка розглядає ядерні договори, заявив, що ЗСА повинні зрозуміти, що політика Росії „політичного і економічного тиску" є без сумніву загрозою для України і її територіяльної цілісности. Він уважає, що Україну несправедливо вирізнюють. „Замість того, щоб допомогти розв'язати ці складні проблеми, нас обвинувачують у бажанні стати ядерною потугою тільки тому, що ми не годимось віддати Росії ядерну зброю вже завтра".

Як відомо, секретар Л. Еспин в Києві запропонував компроміс, за яким боєголовки на українських ракетах будуть демонтовані і передані під міжнародну контролю на українській території. Вона в загальному була прийнята поблажливо в Україні, але опісля була скритикована як „фасада" без будь-якої майбутности. Не зважаючи на те, що оперативність ядерної зброї в Україні є під контролею Росії та твердження Уряду України, що він не збирається цього відбирати від Росії, Вашінгтон і Захід, базуючись на поголосках розповсюджуваних Москвою, настоюють на тому, що Україна робить заходи, щоб таки мати можливість контролювати цю зброю.

У інтерв'ю ген. К. Морозов повторив це раз запевнення України, що вона не збирається перебирати контролі над ядерною зброєю на своїй території, а на питання чи розробляє Україна техніку контролі він заявив, категорично „ні".

З педагогічної діяльности Яра Славутича

Цього року сповнилося 75-річчя д-ра Яра Славутича, відомого поета й літературознавця, тепер професора-емерита Альбертського університету. З цієї нагоди журналіст Юхим Красноштан записав інтерв'ю з ним у м. Едмонтоні.

— Пане професоре! Відзначаючи ваше 75-річчя в діяспорі та в Україні, автори писали про вас передусім як про поета й дослідника української літератури, зокрема створеної на Заході. Але ж ви „жували хліб" мабуть не з гонорарів за поезії чи наукові праці. Чи не так?

— Звичайно, в першу чергу я був і залишаюся поетом. Для душі в мене завжди була поезія, яку я писав не так собі, хіп-хап, а з усією відповідальністю, обдумуючи кожне слово, намагаючись дати щось нове, висловити його по-своєму. Одночасно займався літературознавством, літературною критикою та, в міру можливостей, громадською працею. А щодо заробітку, то мене завжди годували українська мова та українська література — я викладав їх ще зі студентських часів.

— Де саме доводилося вам учителювати, а потім професорувати?

— Уперше я став „учителем", коли мені сповнилося 16 років. Тоді я навчав неписьменних робітників на комбінаті „Запоріжсталь" у Запоріжжі елементарної грамоти: як підписатися, прочитати текст або написати заяву й т. п. Це було вдень, а в післяобідні та вечірні години завершував свою середню освіту на різних вечірніх курсах. Голод перервав мою регулярну шкільну освіту. Доводилося набувати знання самотужки.

— Коли ви повернулися до набуття формальної освіти?

— Після згаданих вечірніх курсів я склав іспити при вступі до Запорізького педагогічного інституту. Ставши студентом, я й далі трохи заробляв у школах міста Запоріжжя, викладаючи українську мову в п'ятій і шостій клясах — у післяобідні години. Це була велика допомога до скромної інститутської стипендії.

— Отже, ви вчителювали з юнацького віку. А після закінчення педінституту?

— Отримавши 1940 року диплом викладача української мови й літератури (саме так значилося в тому документі), я коротко вчителював ще в селі Ботеве Приозівського району, викладаючи далі українську мову й літературу. Незабаром покликали мене до Червоної армії, вкинули до інженерно-саперної школи, де вчили будувати „оборонні точки", мінувати, зривати мости толом, іти в бій першим, а відступати останнім... У Чернігівській Січі, підпільному загоні з колишніх червоноармійців, що діяв на північній Київщині, Чернігівщині й Гомельщині (в Білорусі), я викладав українську мову та історію України для зросійщених молодиків, знайомив з боротьбою українців за самостійність, розказував про кремлівське нищення неросійських націй у штучно створеному Совєтському Союзі... Доводилося бути не тільки мовником, а й політологом.

— А після війни? Як тривала Ваша вища освіта?

— Ще в таборі переміщених осіб у Німеччині я трохи вчителював у таборовій школі, був „вільним слухачем" Українського Вільного Університету в Авгсбурзі, потім у Мюнхені. Опинившись у Філядельфії, я далі викладав українську мову в вечірній школі, що містилася в Українському клюбі, а вдень заробляв на утримування родини в палітурні (на конвеєрі зшивав дротиками журнали, невеликі книжки тощо). Склавши трохи грошей, я відновив студії в Пенсильванському університеті, згодом дістав університетську стипендію, що дала мені змогу 1955 р. завершити славістичну програму навчання докторським дипломом. Отримавши цей диплом, я за кілька днів був уже в Монтереї (Каліфорнія), де на запрошення почав викладати українську мову для американських вояків. Тоді тривала холодна війна, Хрущов стукав черевиком в ООН і нахвалявся „угробити" ЗСА. Американський уряд брав ці погрози серйозно й готував перекладачів із 33-ох мов, також із української.

— Так ви опинилися в належному сідлі на коні, а не під конем, як багато інших емігрантів...

— Можна сказати, що мені пощастило. Прибув я до Америки, маючи 31 рік, отже, ще молодим, і встиг набути належну освіту, закріпивши її дипломом, що відчинив мені двері до університету. Незабаром, після п'ятирічної викладацької праці в Монтреалі, я переїхав до Альбертського університету як професор-україніст, бо Американська військова школа була для мене занадто тісна. А університет давав мені змогу не лише навчати нашої мови й літератури, а й брати участь у професійних конференціях, міжнародних наукових конгресах, що я максимально й використовував, читаючи там доповіді, друкуючи їх англійською мовою в наукових виданнях. Одночасно я склав сім підручників з української мови — різного профілю для різного віку учнів чи студентів. Крім того, досліджував українську літературу діяспори. Як підсумок моєї праці, 1992 року вийшли у світ мої три книжки: „Меч і перо" (у в-ві „Дніпро") „Розстріляна муза" (у в-ві Київського університету „Либідь"), „Українська література в Канаді"...

— А в ділянці мовознавства? Назвіть ваші основні підручники, вживані по школах, університетах і т.п.

— Найбільшою популярністю користуються „Ukrainian for Beginners" (сім видань), „Conversational Ukrainian" (п'ять видань), „Standard Ukrainian Grammar" (два видання).

— Скільки років ви викладали українську мову?

— Разом узявши, з вечірніми курсами, щонайменше 55 років...

— З нагоди вашого 75-річного ювілею в газетах писали, що вас нагородили медалями. Назвіть їх та коли саме й за що ви їх отримали. Перш за все, про відзначення вас як педагога.

— Ще 1974 року я отримав золоту Шевченківську медалю, як зазначено в супровідному листі від Конгресу Українців Канади, „за плекання української мови в Канаді", а в грамоті КУК — „за визначні заслуги для Української Спільноти в Канаді". 1992 року від Комісії Століття Українців Канади прибула на мою адресу друга нагорода — медаль 100-ліття — „за вклад в історію, культуру та розвиток Канади і українців у Канаді", як зазначено на грамоті.

— Ви мали й літературні нагороди. Які це були відзначення?

— Мав я шість літературних нагород за свої поезії. Найвизначніші — перша премія за „Зібрані твори" (1978) від Українського Літературного Фонду ім. І. Франка в Чикаго, друга премія за збірку „Живі смолоскипи" (1983) від того ж фонду. Преміями від інших організацій були відзначені поема „Донька без імени", „Завойовники прерій" (покладені на музику композитором Сергієм Яременком) та християнський гимн „Славень Христові" (озвучив також С. Яременко). Не варто згадувати менші, почесні відзначення. Але хочу згадати, що 1992 р. мене відзначили премією ім. Д. Яворницького за збірку „Слово про Запорізьку Січ".

— Майже догнали ви орденоносців у Києві!

— Далеко ще куцому до зайця. Однак є суттєва різниця: в колишньому Совєтському Союзі нагороджував уряд і партія, а в діяспорі нагороди призначували громадські організації, що самі й складалися на те, щоб відзначати культурних діячів.

— Чи плянуєте знову відвідати Україну, де ви побували вже чотири рази?

— Так, поїду вже уп'яте — на запрошення Київського університету викладати восени 1993 р. курс „Українська література діяспори" у програмі Інституту українознавства.

— Красно дякую вам, пане професоре! Бажаю вам доброго здоров'я і нових педагогічних та творчих успіхів!

— Рівно ж дякую за побажання!

Інтерв'ю записав
Юхим Красноштан,
член Спілки журналістів України